AMAÇ: Bulantıyı azaltıcı girişimlerle olası komplikasyonları önlemek ve hastayı rahatlatmak.

KAPSAM: Bu talimat; bulantı kusması olan hastalarda hastanın rahatlığını sağlamaya yönelik bakımı kapsar.

SORUMLULAR: Bu talimatın uygulanmasından hekimler ve hemşireler sorumludur.

TANIMLAR

- **Aspirasyon:** Nefes alma sırasında, mide içeriği gibi, yabancı maddelerin solunum sistemine kaçmasıdır.
- **Antiemetik:** Bulantı ve kusma önleyici ilaçlar.
- **Fowler pozisyonu:** Yatağın baş kısmının yükseltilerek, 90° oturma pozisyonuna getirilmesi pozisyonuna fowler denir.

UYARILAR ve ÖNERİLER:

Bulantı, kusma belirtileri

- Bradikardi

- Solukluk
- Terleme
- Pupillaların genişlemesi
- Öğürme
- Besin artıklarının regürjitasyonu

Hastanın şuur durumunun değerlendirilmesi önemlidir: Yer, zaman ve kişi oryantasyonu.

Kusma ve bulantının özellikleri değerlendirilir;

- Kusma öncesi bulantının olup olmadığı durumlar tespit edilir.
- Bulantının sıklığı belirlenir.

- Sürekli (hiperemezis gravidarum, beyin tümörü, sitostatik tedavi)
- Süreksiz (kötü ağız hijyeni, kötü çevre faktörleri)

- Kusmanın ne zaman olduğu belirlenir.

- Açlık kusması (Gebelikte, kronik alkol bağımlılığında)
- Her yemekten sonra (akut gastritte, özofagus divertikülünde)
- Belirli gıdalardan sonra kusma (tiksinti, intolerans)
- Şiddetli ağrı ile kusma (böbrek ve safra koliği, pankreatit)
- Yemeklerden bağımsız kusma (kafa içi basınç artışı, menenjit, beyin tümörleri)
- Diyare ile birlikte kusma (enterit, ileus)
- Bulantıyla birlikte kusma (enfeksiyonlar, gastrointestinal hastalıklar)
- Sürekli kusma (hiperemezis gravidarum, beyin tümörü, sitostatik tedavi)

- Kusmanın şekli belirlenir:

- Gevşek, atonik ve akışkan (kusma refleksi yok, ileus)
- Fışkırır tarzda (kafa-beyin travmaları, pilor stenozu)
- Öğürme ile birlikte (seyahat hastalığı, gebelik)

- Kusma muhteviyatı değerlendirilir:

- Miktarı
- Rengi
- Kokusu (kötü kokulu pilor stenozu)
- İçerik değerlendirilir (Dilüe, yapışkan, pıhtılı, safralı, hematemez, kahve telvesi şeklinde, sindirilmiş besin)

ARAÇ VE GEREÇLER:

- Özel ağız bakımı protokolüne uygun malzemeler
- Acil durum için O2 tüpü
- Aspirasyon cihazı
- Paravan
- Temiz çarşaf, giysi
- Non- steril eldiven , Maske

İŞLEM BASAMAKLARI:

- Oda havalandırılır, bulantı-kusmaya neden olabilecek çevresel faktörler ortamdan uzaklaştırılır (hasta yakınlarını odadan çıkarın).
- Hasta mahremiyeti korunmalı ve diğer hastaları rahatsız etmemek için paravan çekilmelidir.
- Uygulamalar esnasında rahat olunmalı ve hastanın anlayabileceği şekilde açıklama yapılmalıdır.
- Hastaya uygun pozisyon verilir (mide içeriğinin aspirasyonunu önlemek için).

- Bilinci yerinde olan hasta için yarı fowler pozisyon
- Bilinci yerinde olmayan hastalar için baş yanda pozisyon

- Takma dişleri varsa çıkartılır.
- Kusma muhteviyatı aspire edilmişse aspirasyon işlemi uygulanır.
- Akciğer - kalp hastalarında göğüs ağrısı, solunum güçlüğü varsa:

- Uygun pozisyon verilir,
- Oksijen uygulaması yapılır (doktor orderi ile).

- Malzemeler toplanıp temizlenerek kaldırılır.
- Hastanın diyeti ekip çalışanlarıyla birlikte düzenlenir (Kemoterapi yapılmadan 4-6 saat önce yağlı gıdaların kesilmesi, sevdiği gıda alımının sağlanması vb.).
- Hastanın aldığı - çıkardığı sıvı takibi yapılır ve sıvı alımı düzenlenir (özellikle antiemetikler sonrasında sıvı alımı artırılır).
- Kusma sonrası diş eti ve ağız mukozası değerlendirilerek “Ağız Bakımı Talimatı” uygulanır.
- Order edilen tedavi uygulanır.
- Hasta rahat edebileceği pozisyona getirilir.
- Atıklar **“Tıbbi Atık Yönetimi Talimatı”** na uygun şekilde atılır.
- Eller **“El Hijyeni Talimatı’** na uygun yıkanır.
- Yapılan işlem **“Hemşire Gözlem Formu”** na kaydedilir.

İlgili Dokümanlar:

- Tıbbi Atık Yönetimi Talimatı
- El Hijyeni Talimatı
- Hemşire Gözlem Formu